

Problematika neskloňovania obchodného názvu Ikea

Patrik Petráš

*Katedra slovanských filológií
Filozofická fakulta Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre*

The Issue of Non-declension of the Trade Name Ikea

Litikon, 2024, Vol. 9, No. 2, pp. 105-113

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3946-5596>

The study deals with the problem of non-declension of the Ikea brand name. Non-declension is an atypical phenomenon in inflected languages. However, we are currently observing a growing trend of non-declension of some words in Slovak, while a large part of such words are mainly trade names of companies, corporations, etc. In the study, we compared the occurrence of declined and non-declined forms of the name Ikea in prepositional phrases of indirect cases in textual materials from the Slovak National Corpus. Statistical data from the prim-10.0-public-sane corpus show a tendency towards non-declension of this trade name in prepositional phrases.

Keywords: Ikea, trade name, logonym, acronym, non-declension, inflection

1. Úvodné poznámky

Slovenčina spolu s väčšinou slovanských jazykov (s výnimkou bulharčiny a macedónčiny) patria medzi flektívne jazyky (Vaňko, 2015, s. 24), čo znamená, že gramatické významy sa vyjadrujú pomocou tvarov slov, ktoré vznikajú v prípade nominálnych slovných druhov deklináciou a v prípade sloves konjugáciou. Podľa *Morfológie slovenského jazyka* (Ružička a kol., 1966, s. 51) sa flexia najvýznamnejšie prejavuje v oblasti skloňovania. Preto (aj s ohľadom na tematické zameranie príspevku) sa v ďalšej charakteristike slovenčiny zameriame len na oblasť mennej flexie.

Pre flektívne jazyky je príznačná vlastnosť **gramatickej homonymie**, čo znamená, že jednou gramatickou koncovkou sa vyjadruje viacero rôznych gramatických významov (Vaňko, 2015, s. 27): pri substantívach vyjadruje jedna gramatická koncovka pád, menný rod a číslo, napr. *ideu* – A sg. fem.¹ Okrem toho však flektívne jazyky charakterizuje aj **gramatická polysémia**, čiže jedna gramatická koncovka dokáže vyjadriť viac rovných gramatických významov (ibid.), napr. tvar *idey* môže v pluráli vyjadrovať pádové významy N i A. Napokon tu možno hovoriť i o **gramatickej synonymii**, teda jeden gramatický význam môže byť vyjadrený viacerými gramatickými koncovkami

¹ Zoznam skratiek porov. v závere príspevku.

(ibid.), napr. feminína môžu mať v singulári vyjadrený gramatický význam G morfémi -y, -e, -i: *techniky/technológie/súčasnosti*.

Hoci flexia tvarov patrí medzi fundamentálne znaky flektívnej slovenčiny, v našom jazyku sa nachádzajú aj nesklonné slová (a v súčasnosti sa inventár takýchto slov z rôznych príčin rozširuje). Medzi základné príčiny nesklonnosti niektorých slov v slovenčine patrí predovšetkým netypické zakončenie daného slova: nesklonujú sa najmä „také slová, pri ktorých pomer zakončenia a rodu nezodpovedá domácej skloňovacej sústave“ (Ružička a kol., 1966, s. 123). M. Sokolová (2007, s. 35) uvádza aj ďalšie dôvody nesklonnosti: monosylabickosť (väčšiu tendenciu k nesklonnosti majú jednoslabičné slová, napr. *mu² pu³*) a viacslovnosť pomenovania (napr. *credit card*).

Nesklonné slová (indeklinábilá) sa nachádzajú vo všetkých troch rodoch, pričom najväčšie zastúpenie majú v **strednom rode** (*pyré, kari, aloe, kivi, kombiné, deci, Skopje, Sydney...*). V **mužskom rode** sa nachádzajú tak pomenovania životných maskulín (*Petrú, gabbe, genró*), ako aj pomenovania zvierat (*emu, kakadu, marabu*) či neživotných maskulín (*para, gorde, lei*) a pod. Z nesklonných **feminín** možno uviesť napríklad *Agnes, Anne, Figuli, Labe, Chelsea* [čelzi], *madame, miss, lady, brandy* a pod.⁴

Všeobecne však možno skonštatovať, že počet nesklonných slov je v slovenčine pomerne nízky. Dokonca aj pri prevzatých lexémach ako prirodzený adaptačný jav môžu začať určité slová preberať tvary niektorej z deklinačných paradigiem. Tendenciu skloňovať aj cudzie slová dokazuje i deklinačný vzor *kuli*, podľa ktorého sa skloňujú cudzie mužské mená zakončené na samohlásky -i, -í, -y, -ü, -e, -é, -ä, -ö, -ő, napr. *Verdi, Dante, Goethe, Škultéty, Jenő* (Oravec – Bajžíková – Furdík, 1984, s. 73). Aj niektoré pôvodne nesklonné substantíva sa môžu začať skloňovať aspoň v istých pádoch, ako napr. slovo *skóre* získalo v hovorovom jazyku tvar I sg. *skórom*, slovo *revue* zase tvary D a L sg. *revui*, G pl. *revuí*, D pl. *revuám*, L pl. *revuách* a I pl. *revuami* (Ružička a kol., 1966, s. 123).

Na druhej strane, v súčasnej slovenčine pozorujeme tendenciu upúšťania od skloňovania pri niektorých slovách, ktorých forma skloňovanie umožňuje. Príčiny môžu byť rôzne. Problém nesklonných slov môže spočívať predovšetkým v tom, že z dôvodu absencie formálneho vyjadrenia gramatických kategórií menného rodu, čísla a pádu tieto slová nedokážu svojim tvarom vyjadriť vzťah k iným slovám vo vete. Táto skutočnosť príjemcovi komunikátu sťažuje identifikáciu gramatických významov a tým aj identifikáciu vzťahu daného slova k iným slovám vo výpovedi. Percipient musí tieto významy identifikovať až na základe kontextu (zapojenia slova vo vete, resp. pomocou iných formálnych signálov, ktorými sú napríklad predložky, signalizujúce väzbu v konkrétnom gramatickom páde).

V tomto príspevku sa zameriame na problematiku nesklonnosti obchodného názvu *Ikea*, ktorého forma síce skloňovanie umožňuje, no, ako na to poukážeme, toto pomenovanie sa v súčasnej slovenčine často používa v nevysklonovanej podobe.

² „Stará čín. plošná jednotka obsahu“ (Slovník cudzích slov, 2005).

³ „1. stará čín. jednotka dĺžky (1,79 m); 2. staré čín. platidlo v podobe kovovej vidlice“ (ibid.).

⁴ Podrobnú klasifikáciu nesklonných substantív podľa rodov s bohatým inventárom príkladov a ich zaradením do jednotlivých podskupín uvádza vo svojej publikácii M. Sokolová (2007, s. 68 – 73).

2. Lexikálno-gramatická charakteristika názvu Ikea

Slovo *Ikea* je pomenovaním švédskej spoločnosti predávajúcej bytové zariadenia.⁵ Toto logonymum zároveň predstavuje **akronym**, resp. **iniciálové skratkové slovo**, ktoré pozostáva „z takých iniciálových komponentov abreviačného motivantu, ktoré vytvárajú štruktúru realizovateľnú splývavou výslovnosťou“ (Gavurová, 2013, s. 34).⁶ V prípade pomenovania *Ikea* je však dnes už pôvod motivantov zastretý (resp. málo známy). Ide o skratku spojenia *Ingvar Kamprad Elmtaryd Agunnaryd*, ktoré vzniklo z iniciál mena zakladateľa spoločnosti (*Ingvar Kamprad*), z prvého písmena názvu farmy, na ktorej majiteľ vyrastal (*Elmtaryd*), a blízkej dediny *Agunnaryd*.⁷

Z gramatického hľadiska možno pomenovanie *Ikea* charakterizovať podľa tradičnej (staršej) koncepcie ako feminínium patriace do deklinačného vzoru žena, avšak substantíva zakončené na *-ea* (napr. *idea*, *Andrea*, *Kórea* a pod.) majú v D a L sg. variantnú pádovú koncovku *-i* (Oravec – Bajzíkova – Furdík, 1984, s. 63), čo je aj prípad pomenovania *Ikea*. Tento názov teda má pravidelné pádové tvary podľa vzoru žena z nepriamych pádov iba v genitíve, akuzatíve a inštrumentáli. Podľa *Nového deklinačného systému slovenských substantív*, ktorý vypracovala M. Sokolová (2007), ide o deklinačný vzor *idea*, podľa ktorého sa okrem analyzovaného pomenovania skloňujú aj substantíva, ako *Andrea*, *Kórea*, *Nivea*, *Odysea*, *orchidea* a pod. (ibid., s. 230). Vzor *idea* má v slovenčine nasledovné skloňovanie:

Pád	Singulárové tvary	Plurálové tvary
N	<i>ide-a</i>	<i>ide-y</i>
G	<i>ide-y</i>	<i>ide-í</i>
D	<i>ide-i</i>	<i>ide-ám</i>
A	<i>ide-u</i>	<i>ide-y</i>
L	(o) <i>ide-i</i>	(o) <i>ide-ách</i>
I	<i>ideo-u</i>	<i>ide-ami</i>

Tab. 1: Skloňovanie vzoru *idea* (Sokolová, 2007, s. 229)

Gramatické zakončenie názvu *Ikea* teda umožňuje jeho zaradenie do deklinačnej paradigmy (príklady vyskloňovaných tvarov tohto názvu porov. ďalej v príspevku).

⁵ IKEA: *O nás* [online]. Dostupné na: <https://www.ikea.com/sk/sk/this-is-ikea/about-us/> [cit. 18. 10. 2024].

⁶ Hoci je pomenovanie *Ikea* pôvodne iniciálovým skratkovým slovom, ide zároveň o proprium, preto ho v príspevku zapisujeme jednotne ako *Ikea*, teda uvádzame iba prvé začiatkové písmeno veľké. Takto sa pomenovanie bežne uvádza aj v jazykovej praxi (pozri k tomu aj ďalej). Pri citovaní príkladov rešpektujeme zápis v takej podobe, v akej bol použitý v originálnom texte.

⁷ IKEA: *Prečo sa IKEA volá IKEA?* Dostupné na: <https://www.ikea.com/sk/sk/this-is-ikea/about-us/od-skromnych-zaciatkov-po-svetovu-znacku-strucna-historia-ikea-pubad29a981/> [cit. 21. 10. 2024].

3. Problematika nesklonnosti názvu *Ikea*

Napriek tomu, že forma názvu *Ikea* umožňuje jeho skloňovanie, v súčasnosti sa často stretávame (najmä v mediálne orientovaných komunikátoch) s jeho nesklonnosťou. Je potrebné skonštatovať, že v prípade rôznych obchodných názvov nejde dnes o ojedinelý jav a tendenciu k nesklonnosti takýchto názvov, hoci ich forma skloňovanie umožňuje, pozorujeme aj pri iných logonymách (napr. *Billa*, *Orange*, *Tesco* a pod.⁸). Vzhľadom na obmedzený rozsah tohto príspevku, ako aj špecifickosť názvu *Ikea* sa teraz budeme zaoberať iba nesklonnosťou tohto názvu. Na pomerne časté neskoľňovanie pomenovania *Ikea* môže mať vplyv niekoľko faktorov:

- toto substantívum má netypické hláskové zakončenie v porovnaní s domácimi lexémami;
- ako iniciálové skratkové slovo sa často zapisuje verzálkami, čo takisto ešte viac posilňuje tendenciu k nemennosti názvu v rôznych použitíach (v tejto podobe je nápis *IKEA* aj súčasťou loga spoločnosti);
- samotný fakt, že ide o logonymum, obchodný názov, značku, ešte viac posilňuje tendenciu k nesklonnosti (najmä v oficiálnych, resp. marketingovo orientovaných komunikátoch);
- je možné uvažovať aj o pracovnej hypotéze, že neskoľňovanie názvu *Ikea* najmä v písomnom prejave môže mať u niektorých používateľov jazyka aj pragmatickú príčinu – neznalosť (alebo neistota) správneho tvaru najmä v G, D a L sg. (*Ikey/Ikei?*).

V istej časti lingvistickej obce a odbornej verejnosti sa stretávame aj s kritikou nesklonnosti obchodných názvov, čo dokazujú aj nasledovné citované postoje: „Tieto neohýbané tvary istotne nemožno pokladať za náhodnú chybu: prekladatelia reklamných textov do slovenčiny sa zjavne obávali, že by skloňovaním firemného názvu veľmi zmenili jeho podobu, a tak ho radšej nechali bez zmeny“ (Kačala, 1997, s. 56). „Názvy ako *Billa*, *Tesco*, *IKEA*, hoci sú cudzieho pôvodu, začlenili sa prirodzene do nášho jazyka a riadne sa skloňujú. No nie vždy dôsledne, o čom svedčia niektoré texty propagačných letákov...“ (Duchková, 2008, s. 62).

V *Jazykovej poradni*, ktorej odborným garantom je Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra, sa k použitiu názvu *Ikea* uvádza takéto odporúčanie: „Názov *IKEA* sa skloňuje tak ako slová zakončené na *-ea*, napr. *Andrea*, *Kórea*, *Eurovea*, *idea*, *orchidea*: *IKEA*, (z) *IKEY*, *IKEI*, *IKEU*, (v) *IKEI*, (s) *IKEOU*. V písaných prejavoch, aby sa zachovalo koncové písmeno zastupujúce príslušné slovo (ide o iniciálovú skratku), odporúča sa ponechať skratku v základnej (nesklonnej) podobe, pričom sa pred ňu predsunie výraz, ktorý ju bližšie určuje, a ten sa skloňuje, napr. *spálňa od firmy/spoločnosti IKEA* (slovné spojenia *spálňa od IKEA*, *stolík z IKEA* a pod. sú v slovenčine neprirodzené)“.⁹ Zároveň sa tu podotýka, že viaceré z iniciálových skratiek sa používajú ako vlastné mená, ktoré možno skloňovať podľa príslušného zakončenia a zapisovať v podobe ako z *Unicefu*, v *Unescu*, analogicky možno preto aj názov *IKEA* písať v podobe *Ikea*.¹⁰

Na druhej strane však evidujeme aj odlišný prístup k neskoľňovaniu obchodných názvov. M. Ološtiak (2007, s. 189 – 190) hodnotí porušovanie noriem spisovnej slovenčiny v tejto

⁸ Širšie sme sa problematike nesklonnosti (nielen) obchodných názvov v slovenčine venovali v príspevku *Nesklonnosť ako aktuálny problém v súčasnej slovenčine* (Petráš, 2016, s. 58 – 82).

⁹ JazykovaPoradna.sk: *Ako sa skloňuje slovo IKEA?* [online]. Dostupné na: <https://jazykovapradna.sme.sk/q/1763/> [cit. 19. 10. 2024].

¹⁰ Ibid.

oblasti diferencovane: indeklinačné tendencie v prípadoch ako v *Kenvelo*, v *Tesco*, so *Samsung* hodnotí skôr negatívne, pretože sa v bežnej komunikácii tieto názvy pravidelne skloňujú bez ohrozenia identifikačnej funkcie propria, no neskloňovanie či niektoré ortografické osobitosti, ako napr. *kika* či *IKEA*, vymykajúce sa z platnej kodifikácie vníma na pozadí špecifických onymicko-pragmatických funkcií chrématonymických znakov. Za pragmaticky motivované (najmä v reči reklamy) považuje neskloňovanie logonyma *Ikea* (napr. *Vitajte v IKEA*) aj J. Dolník (2010, s. 54).

4. Metodológia výskumu

V tejto štúdii sme si stanovili za cieľ zistiť frekvenčné zastúpenie vyskloňovaných a nevyskloňovaných tvarov názvu *Ikea* v *Slovenskom národnom korpuse* a na základe početnosti výskytov určiť preferenciu skloňovania či neskloňovania tohto názvu. Ako výskumný súbor sme použili texty *Slovenského národného korpusu – prim-10.0-public-sane*¹¹.

Keďže nevyskloňované tvary bez predložiek nemožno pomocou automatickej anotácie vyhľadávať (počet všetkých výskytov názvu *Ikea* v korpuse vrátane bezpredložkových výskytov dosahuje hodnotu 4 022, t. j. 2,44 výskytov na milión)¹², pri vyhľadávaní vyskloňovaných a nevyskloňovaných tvarov sme sa zamerali len na tvary s predložkovými väzbami, pričom sme do vyhľadávania zahrnuli iba prvotné nezložené predložky, ktoré tvoria v slovenčine uzavretý a konečný inventár prvkov.

5. Výsledky

Frekvenciu vyskloňovaných tvarov v predložkových väzbách nepriamych pádov zobrazuje nasledujúca tabuľka:

Pád	Predložková väzba	Počet výskytov
G sg.	bez/do/od/okrem/u/z/za + Ikey	117 (0,07 na milión)
D sg.	k/proti/naproti/oproti + Ikei	3 (0 na milión)
A sg.	cez/medzi/na/nad/o/po/pod/pre/pred/v/za + Ikeu	34 (0,02 na milión)
L sg.	na/o/po/pri/popri/v + Ikei	55 (0,03 na milión)
I sg.	medzi/nad/pod/pred/s/za + Ikeou	16 (0,01 na milión)
I pl.	pred + Ikeami (*ďalej nezahrnuté do štatistík)	1 (0 na milión)

Tab. 2: Frekvencia vyskloňovaných tvarov názvu *Ikea* v predložkových väzbách nepriamych pádov

¹¹ Korpus *prim-10.0-public-sane* bol sprístupnený v r. 2022, bez textov s nesprávnou diakritikou a z oblastí mimo Slovenska. Percentuálne zastúpenie textov podľa stylistickej príslušnosti je nasledovné: 70,52 % publicistické; 17,15 % umelecké; 11,46 % odborné; 0,87 % iné texty). Jeho rozsah je 1 649 561 653 tokenov, 1 323 046 192 slov. Slovenský národný korpus: *Štruktúra korpusu prim-10.0*. [online]. Dostupné na: <https://korpus.sk/korpusy-a-databazy/korpusy-snk/prim-10-0/> [cit. 18. 10. 2024].

¹² V uvedenom počte množstvo výskytov tvorili len jednoduché uvedenia názvu *IKEA* v N sg. či vymenovania rôznych názvov značiek. Takéto výskyty pre výskum tohto zamerania nie sú relevantné. **Počet výskytov na milión** uvádza frekvenciu jazykového prostriedku v danom korpuse prepočítanú ako priemerný výskyt daného prostriedku vo fiktívnom korpuse toho istého zloženia s rozsahom 1 milión tokenov (Šimková, 2017, s. 139).

V tab. 2 uvádzame v stĺpci *Predložková väzba* zoznam všetkých prvotných predložiek, s ktorými sa názov *Ikea* nachádzal vo vyskloňovanom tvare v príslušnom páde. Z údajov vyplýva, že najfrekvencovanejšie v prípade vyskloňovaných tvarov sú genitívne tvary v singulári. Z povahy propria vyplýva, že jeho dominantné použitie je predovšetkým v singulári, čo dokazuje aj frekvencia výskytov, keďže vyskloňovaný plurálový tvar sme zaznamenali len v jednom spojení (*pred Ikeami*). Vzhľadom na tento faktor sme ďalej pri porovnávaní frekvencií uvedený plurálový výskyt nebrali do úvahy. Vyskloňované tvary v predložkových spojeniach sa nachádzali napríklad v týchto kontextoch (v zátvorke uvádzame pádový význam): *Ludia do Ikey jednoducho chodia.* (G) – *K Ikei povedú štyri jazdné pruhy.* (D) – *Pracujú len pre IKEU.* (A) – *Samoobsluha je jedným z predpokladov nízkych cien v Ikei.* (L) – *Na výpredaj sa pred Ikeou čakalo ešte za tmy.* (I)

V nasledujúcej tabuľke uvádzame porovnanie vyskloňovaných a nevyskloňovaných tvarov tohto názvu v predložkových väzbách. Vzhľadom na spätelnosť niektorých predložiek s viacerými pádmi nebolo možné uviesť frekvenciu spojení s konkrétnou predložkou podľa jednotlivých pádov, bolo by potrebné každý výskyt osobitne posúdiť v konkrétnom kontexte. Vzhľadom na stanovený cieľ tejto štúdie to však nebolo potrebné.

Skloňovanie/neskloňovanie názvu <i>Ikea</i>	Predložková väzba	Frekvencia výskytu
Spojenia s vyskloňovaným názvom	bez/cez/do/k/medzi/na/nad/o/od/okrem/po/pod/pre/ pred/pri/popri/proti/naproti/oproti/s/u/v/z/za + Ikey/Ikei/Ikeu/Ikeou	251 (0,15 na milión)
Spojenia s nevyskloňovaným názvom	bez/cez/do/k/medzi/na/nad/o/od/okrem/po/pod/pre/ pred/pri/popri/proti/naproti/oproti/s/u/v/z/za + Ikea	370 (0,22 na milión)

Tab. 3: Porovnanie výskytov vyskloňovaných a nevyskloňovaných tvarov názvu *Ikea* v nepriamych pádoch

Z uvedených počtov výskytov spojenia predložky s názvom *Ikea* vyplýva, že prevažujú spojenia s nevyskloňovaným názvom (370 výskytov/0,22 na milión oproti 251 výskytom/0,15 na milión), počet nevyskloňovaných tvarov v predložkových väzbách je o 119 výskytov vyšší.

Na ilustráciu uvádzame príklady na spojenia predložky s nevyskloňovaným tvarom (v zátvorke uvádzame pádový význam, ktorý bolo možné vyvodiť na základe predložky, resp. kontextu): *Doplňky pre kanceláriu z IKEA sú na Slovensku veľmi populárne – mnohí začali zariaďovať kanceláriu práve nimi.* (G) – *K Ikea a tunajšiemu dnes už rozšírenému obchodnému centru premávajú z centra mesta len dva autobusy.* (D) – *Výrobca čalúneného nábytku pre IKEA odôvodnil toto rozhodnutie výrazným obmedzením objednávok od svojho partnera.* (A) – *Aké je byť v tíme v Ikea?* (L) – *Okolo jednej poobede už bolo pred Ikea prázdno.* (I)

Z dôvodu overenia pracovnej hypotézy, že jedným z dôvodov použitia nevyskloňovaného názvu *Ikea* v nepriamom páde (v písomnom prejave) môže byť aj neistota pisateľa týkajúca sa správneho tvaru v G, D a L sg., sme v skúmanom korpuse vyhľadali nekorektné tvary v G, D a L sg. V skúmanom korpuse sme gramaticky nekorektný tvar *Ikei* s genitívnou predložkou

zaznamenali v 22 výskytoch (0,01 na milión), napr.: *Polička z Ikei nie je na túto váhu stavaná*. Nesprávny tvar *Ikey* s lokálovou predložkou sme zaznamenali len v 4 výskytoch (0 na milión), napr.: *V stredu sme boli v Ikey*. Nekorektný tvar *Ikey* s datívnou predložkou sa v korpuse nenachádza. Hoci na základe uvedeného počtu výskytov nemožno hodnoverne potvrdiť uvedený predpoklad motivácie použitia nevyskloňovaného názvu z dôvodu nepoznania korektného tvaru v danom páde, nazdávame sa, že takúto pragmatickú motiváciu použiť radšej nevyskloňovanú podobu názvu nemožno celkom zamietnuť.

Uviedli sme, že použitie nevyskloňovanej podoby substantíva sťažuje identifikáciu gramatických významov, a teda aj jeho vzťahu k iným slovám vo výpovedi. Tento nedostatok kompenzuje zapojenie nevyskloňovaného názvu do syntagmy s nadradeným substantívom určujúcim druh názvu, pričom toto substantívum je vo vyskloňovanom tvare. Napríklad v prípade názvu *Ikea* sme zaznamenali jeho použitie v spojení so substantívami *obchod*, *spoločnosť*, *reťazec*, *OD* (hoci skratka *OD* ako obchodný dom tiež neumožňuje skloňovanie): *Všetok nábytok sa zakúpil v obchode Ikea*. – *Dnes vedenie spoločnosti Ikea rokovalo s vedením mesta*. – *Sú to zákazníci známeho reťazca IKEA*. – *Počet krajín s OD IKEA*.

Ako uvedené príklady ukazujú, použitie vyskloňovaného všeobecného substantíva pred nevyskloňovaným názvom Ikea je osobitne dôležité najmä v prípadoch bezpredložkových spojení (porov. napr. *vedenie spoločnosti Ikea* – *vedenie Ikea*).

6. Závěry

V príspevku sme porovnávali početnosť výskytov vyskloňovaných a nevyskloňovaných tvarov obchodného názvu *Ikea* vo väzbách s prvotnými nezloženými predložkami. Počet všetkých výskytov názvu *Ikea* v korpuse *prim-10.0-public-sane* (vrátane bezpredložkových výskytov) dosahuje hodnotu 4 022 (2,44 na milión), z toho predložkových spojení s týmto názvom spolu dosiahol 621 výskytov. Z uvedeného počtu výskytov predložkových spojení bolo 251 (0,15 na milión) **vyskloňovaných tvarov** a počet **nevyskloňovaných tvarov** dosiahol hodnotu 370 (0,15 na milión). Teda počet nevyskloňovaných tvarov v predložkových väzbách je o 119 výskytov vyšší. Pomer **nevyskloňovaných tvarov** voči **vyskloňovaným** tak dosiahol cca 60 % : 40 %. Hoci podiel predložkových výskytov voči celkovému počtu všetkých výskytov názvu *Ikea* (cca 15 %) nebol vysoký (treba však uviesť, že množstvo výskytov tvorili len jednoduché uvedenia názvu *Ikea* v N sg. či vymenovania rôznych názvov značiek, ktoré pre tento výskum neboli relevantné), zistený rozdiel a uvedený pomer poukazuje na tendenciu preferovať v predložkových väzbách nevyskloňované tvary názvu *Ikea*. Takéto nevyskloňované názvy často registrujeme v komunikátoch oficiálnejšieho rázu (najmä reklamné komunikáty, použitie značky v hláseniach dopravného servisu v rádiách, napr. *v smere na Ikea* a pod.). Aj vzhľadom na fakt, že názov *Ikea* (najmä zapisovaný v majuskulnej realizácii ako *IKEA*) tvorí priamo komponent loga, ktoré sa nemôže meniť (napr. na billboardoch a pod.), považujeme takéto použitia za pragmaticky odôvodnené a funkčné. Zároveň použitie názvu v predložkových spojeniach čiastočne kompenzuje zvýšenú perцепčnú námahu príjemcu pri identifikácii pádu, v ktorom sa pomenovanie nachádza, keďže predložka je často dostatočným formálnym signalizátorom pádového významu pomenovania.

LITERATÚRA

Sekundárna literatúra

- DOLNÍK, Juraj. 2010. *Teória spisovného jazyka (so zreteľom na spisovnú slovenčinu)*. Bratislava: VEDA, 2010. ISBN 978-80-224-1119-6.
- DUCHKOVÁ, Silvia. 2008. Billa – v Bille, Tesco – v Tescu. *Kultúra slova*, 2008, roč. 42, č. 1, s. 62 – 63. ISSN 0023-5202.
- GAVUROVÁ, Miroslava. 2013. *Skratka ako lexéma. (Abreviačná motivácia v lexike)*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, 2013. ISBN 978-80-555-0939-6.
- KAČALA, Ján. 1997. Vitajte v IKEI. *Kultúra slova*, 1997, roč. 31, č. 1, s. 56. ISSN 0023-5202.
- RUŽIČKA, Jozef a kol. 1966. *Morfológia slovenského jazyka*. Bratislava: Vydavateľstvo SAV, 1966.
- ORAVEC, Ján – BAJZÍKOVÁ, Eugénia – FURDÍK, Juraj. 1984. *Súčasný slovenský spisovný jazyk. Morfológia*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1984.
- OLOŠTIAK, Martin. 2007. *Jazykovoštruktúrny a komunikačno-pragmatický status vlastného mena (adaptácia anglických proprií v slovenčine)*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, 2007. ISBN 978-80-8068-637-6.
- PETRÁŠ, Patrik. 2016. Nesklonnosť ako aktuálny problém v súčasnej slovenčine. In: PARENÍČKA, Pavol (ed.). *Slovakistika. Pohľady mladej vedy*. Martin: Vydavateľstvo Matice slovenskej, 2016, s. 58 – 82. ISBN 978-80-8128-183-9.
- KRAUS, Jiří a kol. 2005. *Slovník cudzích slov (akademický)*. 2., doplnené a prepracované vyd. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá, 2005. ISBN 80-10-00381-6.
- SOKOLOVÁ, Miloslava. 2007. *Nový deklinačný systém slovenských substantív*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, 2007. ISBN 80-8068-550-9.
- ŠIMKOVÁ, Mária. 2017. 6. Výberový slovník termínov a pojmov z korpusovej lingvistiky. In: ŠIMKOVÁ, Mária et al. *Slovenský národný korpus. Texty, anotácie, vyhľadávania*. Bratislava: Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV – Vydavateľstvo Mikula, 2017, s. 135 – 149. ISBN 978-80-88814-98-6.
- VAŇKO, Juraj. 2015. Morfológický typ slovenčiny. In: VAŇKO, Juraj – AUXOVÁ, Darina. *Morfológia slovenského jazyka*. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, 2015, s. 23 – 29. ISBN 978-80-558-0858-1.

Elektronické zdroje

- IKEA: *O nás* [online]. Dostupné na: <https://www.ikea.com/sk/sk/this-is-ikea/about-us/> [cit. 18. 10. 2024].
- IKEA: *Prečo sa IKEA volá IKEA?* [online]. Dostupné na: <https://www.ikea.com/sk/sk/this-is-ikea/about-us/od-skromnych-zaciatkov-po-svetovu-znacku-strucna-historia-ikea-pubad29a981/> [cit. 21. 10. 2024].
- JazykovaPoradna.sk: *Ako sa skloňuje slovo IKEA?* [online]. Dostupné na: <https://jazykovaporadna.sme.sk/q/1763/> [cit. 19. 10. 2024].
- Slovenský národný korpus: *Štruktúra korpusu prim-10.0*. [online]. Dostupné na: <https://korpus.sk/korpusy-a-databazy/korpusy-snk/prim-10-0/> [cit. 18. 10. 2024].

Pramene

- Slovenský národný korpus – prim-10.0-public-sane [online]. Bratislava: Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV, 2022. Dostupné na: <https://korpus.sk>.

Zoznam skratiek

N – nominatív
G – genitív
D – datív
A – akuzatív
L – lokál
I – inštrumentál
sg. – singulár
pl. – plurál
fem. – feminína

.....
Mgr. Patrik Petráš, PhD.
Katedra slovanských filológií
Filozofická fakulta Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre
Štefánikova 67
949 01 Nitra
Slovenská republika
ppetras@ukf.sk